

HATTARVÍKAR KIRKJA

HJARTAÐ SÆR

SKILNAÐUR MILLUM EYSTUR OG VESTUR

Í árinum 1054 skrædnaði kirkjan Evropa. Úrslitið varð hin ortodoksa eystanfyri, og hin rómversk-katólska vestanfyri við hövuðssæti í Róm.

Myndafatanin eystanfyri var meira stöðug. Ein greið mannagongd skuldi haldast, tá ikonir voru mál-
aðar.

Vestanfyri varð hildið, at gaman í kundi myndin verða brúkt í guðsdyrkan, men er ikki heilag í sjálvum sær ella kann geva fólki part í dýrd Guðs.

Hinvegin kann myndin eiga sínar námsfrøðiligu ella pedagogisku dygdir.

Kirkjulistin vestanfyri finnur fótafestið og gest meria sjálvstøðug í mun til ta eysturlendsku um ár 1000 – og um ár 1500 er hon so avgjørt í hæddini.

Kirkjan var í hövuðsheitum hin størsti arbeiðsgevarin hjá listafólki í Vestureuropa og gjørdi í stóran mun av, hvat myndevnið og tilfarið skuldi vera.

Í hesum tíðarskeiði, ið eisini verður nevnt endurføðingin ella renesansan, dragnaðu bondini alsamt millm listafólkini og kirkjuna. Listin gjørdist frælsari, og týðiligur skilnaður sást millum ta privatu og ta meira almennu kirkjulistina. Ikki minst er hetta enn at siggja í Róm og restini av Italiu.

Trúbótin ella siðaskiftið hevði við sær, at størri ansni bleiv víst í nýtsluni av myndum í kirkjuni. Meðan viðhaldsfólki hjá Calvin og Zwingli als ikki hóvaði myndum í kirkjuni, segði Luther, at tað er hin einstaki sjálvur,

sum við hjálp frá evangeliinum skal hyggja kritiskt eftir listini.

Hetta sást eisini aftur í katólskari hugsan, har staðfest varð, at tann heiður, ið vístur verður eini mynd, bert er til tað, hon ímyndar, og ikki myndini sjálvari.

Móti endanum av 18. Og 19. øld gerst kirkjulistin alsamt meira til myndevning ella illustration. Ikki fyrr enn í modernismuni umleið 1920 tykist kirkjulistin aftur at gerast friari. Tulkingarnar gerast frælsari og

djarvari, og tað er aftur meira latið til hin einstaka at gera av, um hetta er “góð list”, og um hetta sigur okkum nakað.

T.d. sigst, at altartalvumálarar altíð hava havt torført við at málað uppreisnina, sum eingin hevur sæð. Hinvegin kann hin abstrakta listin lata upp fyri fleiri móguleikum, tá tað “ósjónliga” skal festast á lørift ella vegg.

Kirkjulist úr føroysku rúgvuni

Tríggjar sermerktar altartalvur í Føroyum:

Vesturkirkjan:

Veggurin er berur, men ímyndin er greið. Leiðin til himmals er gjøgnum krossin. Eisini verður hesin veggur kallaður Jákupsstigin. Sigst, at ein áttati ára gamal maður høgdi hendan kross. Vesturkirkjan varð vígd í 1975, og verður 40 ár næsta ár.

Vestmanna kirkja:

“Lívsins træ” eftir Astrid Andreasen. Ein nógur umrødd installatió, sum so at siga skapar lív í kirkjuna eftir hövuðsumvælingina í 2005. Dúgvunar flúgva millum greinarnar, og onkur

situr á leys frá altartalvuni á bitanum oman fyri træið. Ikki øll varnast tær leysu dúgvurnar, fyrr enn tey hava sæð verkið nakrar ferðir.

Hattarvíkar kirkja:

Tá kirkjan fylti 100 ár í 1999 fekk hon nýggja altartalvu eftir Karstin Olgar Lamhauge. Verkið telur 14 grafisk málmprent. Gloppini ímynda teir tríggjar krossarnar á Golgata. Íblásturin sigst koma úr prologinum hjá Jóhannesi: “Í fyrstuni var orðið”, ið er prædikutekstur jóladag.